

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

II. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

1993. március-április

ÉRTEM HALÓ HALHATATLAN...

Húsvéti vallomás

Régi imatöredék ez a három szó. A szent és istenes himnuszok között is drágakő, ismétlésekben gyémántossá csiszolódott Krisztus-jelző. Népi imában fogant, tehát klasszikus.

Számomra megejtően szép. Ki tudja, kinek a szívében fogant, ki tudja, hányan fényesítettek rajta azzal, hogy mondogatták – imádkozták évszázadokon át. Mert az egyetlen ihletett pillanatban a szívből kiszakadt ima patinásodik azzal, ha ezrek és milliók mondják tovább évszázadokon keresztül. És nemcsak az imádkozók hasonulnak az imához, hanem az ima tartalma is gazdagodik az ismétlésekkel. Amikor évekként czelőtt először olvastam megrendüléssel, dallammá vált szívémben e három szavas Krisztus-jelző és azóta is – akár éber tudatossággal, akár hívó álmodozásban – misztikusan nő a tartalma, a lényege. A sokszoros ismétléssel – ejtegetéssel fényesedik s a szív húrjai között megzendülve dallammá válik a szó és a gondolat.

Az ima, az imádkozás, az imádás egyébként is: az ember leglelke. Akkor vagyok valaki, akkor vagyok ember, amikor imádkozom. A Krisztus-imáadásban mindig van egy misztikus pillanat, amikor létrejön Krisztussal az unió. És már nem én mondom az imát, hanem az „ima mond engem”. Mert „nem az énekes szüli a dalt, a dal szüli énekesét.” És nem az imádkozó fogalmazza az imát, hanem az ima alakítja az embert. Hadd imádkozzam hát végig most ezt a három szót ebben a kis írásban. A virágvasárnap

ölelésében, a nagypéntek szorításában, a húsvéti életmámorában.

Az értem haló – természetesen Jézus. A názáreti, a Mária fia, az Emberfia, az Isten fia – az Isten. Teljes valómmal, megváltott személyiséggel imádom Őt; pedig tudom, hogy nemcsak értem halt meg – és nemcsak a jókért, istenekért, – hanem az istentelenekért is. Hogy valaki úgy szeresse a világot, hogy meghaljon érte – önként és nem kényszer alatt –, a világvallások között unikum. Keresztýén sajátosság az emberiségért meghaló Isten. S ennek a ténynek szívdobogatóan szent fokozata az, ha egyedül lettem volna bűnös, egyedül értem is áldozatul adta volna életét. Egy Isten, az értem haló. Ez az értem haló drágább nekem, mint apám s anyám, gyermekem és testvérem, az emberiség és a nagyvilág. Ez az értem haló töviskoronás, mielőtt lehunyna égre néző szemét, az Atya kezére, kezébe imádkozza személyemet: Atyám, bocsáss meg neki! Az értem haló utolsó imája: bocsáss meg neki: És ez a drámai, fájdalmas és imádkozva haldokló arc számomra örökké imádat. Vérben, könnyben értem haló halálában gyönyörül. S amíg én imádom Őt, katartikus erőket áldottja vagyok: átzúdul rajtam a megváltás. Nemesedem, széplőlk, krisztianizálódom, hasonlónvá válok Hozzá. Az értem haló imádása közben részese dem krisztusságából.

Az értem haló pedig: Halhatatlan. Az értem haló nagypénteki egyben a húsvéti halhatatlan, a Feltámadott. Fényes és dicső, szent és pneumatikus, csak hitben

látható misztikus Krisztus-arc. Ha ezzel az arccal néz rám: érdemes meghalnom, hogy Vele támadjak fel s így egyfajta theozis áldottja legyek. A sebeimet, a sebesítéseket magán hordozó Krisztus dicsőül a feltámadásban Halhatatlannak. Így lesz és lett Ő a többé meg nem ölhető; örökkön-örökké élő. Valódi isten-arc tehát az értem haló Halhatatlané. Az emberiség és megváltandó világa fölött ez az egyedül győztes – az immár Halhatatlannak az arca – imádaton szép. Az egyetlen áldozat és szent szeretet megölhetetlensége ragyog rajta és róla. Az emberi történelem végéig, a világ végéig ígérő – napfényként sugárzó Krisztus-arc – az arcomat színező, szemem fényesítő, elmém és tudatom világosító, egész személyiséget átható és legyőző, feltámasztó-újjászülő Isten-arc. A megdicsőült, a Halhatatlan szemében – lelkének tükrében – ott vagyok én. Az értem haló Halhatatlan arcán ott van az én halálatlanságom is. Amit megtett mindenkiért – ide fokozódik az áhitatom, imádatom –, értem tette. A világból kiiktatott halál garanciája ez az értem haló Halhatatlan. Mindörökké imádaton.

Amíg lélekkel nézem, lélekben végig imádkozom magam ebben az értem haló Halhatatlanban. És benne imádkozom végig az egész emberiség sorsát a halhatatlanságra. Imáadásban temetem el magam és világom Benne – a Vele való feltámadás bizonyosságában.

Egri Miklós
ny. esperes

JÉZUS FELTÁMADÁSA

Feltámadott az Úr! – ez az első keresztyén gyülekezet húsvéti üzenete. A feltámadás szó, egyszerű, természetes köznapi fogalom: felébred valaki, éjszakai pihenőhelyéről felemelkedik, felkél és hálókamráját elhagyja. A holtak is így jönnek elő az ítélet napján sírkamráikból (pl. Dán 12,2 kk. szerint).

A húsvéti üzenet két tényre épül: az üres sír tényére és a feltámadott megjelenéseire, az úgynevezett christophaniákra. Milyen értelemben?

a) „A názáreti Jézust kerestek, aki megfeszítettet? Feltámadott, nincsen itt; ímé a hely, ahová őt helyezték... És mikor bementek, nem találták az Úr Jézus testét.” (Mk 16,6; Lk 24,3) Az üres sírről, mint tényről beszél mind a négy evangéliom; Péter, Pál, Jakab egyaránt tudomásul veszi.

De ezt a tényt Jézus zsidó ellenfelei sem vonták kétségbe soha. Sem Jézus jeruzsálemi bírái, sem a későbbi rabbinista polemikusok. – Jézus bírának mi sem lett volna könnyebb, mint Jézus sírját egy hivatalos

bizottsággal megvizsgáltatni és az eredményt közhírré tenni. Teológiai tekintélyüknek mi sem lett volna szükségesebb, mint egy hivatalos hirdetés; Jézus teteme, úgy mint eddig, a sírban fekszik.

Ez a húsvéti üzenet csírájában ölte volna meg, de véget vetett volna a keresztyén gyülekezetnek is. Az üres sír tehát barát és ellenfél által egyaránt elismert történelmi tény. Ez nem a hit dolga. A hit és hitelenség kérdése csak ott jön elő: hogy értsük az üres sír tényét.

Aszentasszonyok nem lelkesedtek az üres sír láttán, hanem megdöbbsenek. Ezt nyíltan bevallják az evangéliomok (Mk 16,8). Péter tanácstalan volt (Lk 24,24); Jézus bírái elhíresztelték: ellopták a testet a tanítványok. Tehát, mint az utóbbi esetből látjuk, valaki tudhat az üres sírről és mégis távol lehet a húsvéti hittől.

b) A húsvéti hit akkor állott elő, mikor az üres sír autentikus értelmezése a christophaniákkal bekövetkezett. Az Úr Jézus maga látható, hallható, megtapasztalható módon, elevenen megjelent. Először Simonnak jelent meg (Lk 24,34), Jakabot is a megjelenés vitte a húsvéti gyülekezetbe. Az üres sír tényét Krisztus megjelenéseiből értette meg a keresztyén gyülekezet. A feltámadott megjelenéseiből merítette a bátorságot, hogy a főtanács híresztelésével szembeálljon.

Dr. Török István

FELTÁMADOTT!

*Húsvéti reggel
tavaszi kedvel
zeng a berekben:
Feltámadott!*

*Egei kéklík,
szelei végig-
zúgják az erdőn:
Feltámadott!*

*Dongói dongják,
méhei zsongják
kórusban mondják:
Feltámadott!*

*Lepkési írják,
bimbói nyílják,
fűből virítják:
Feltámadott!*

*Égi madárkák
dalolva szántják
az új barázdát:
Feltámadott!*

*Tavas van, ímé,
hatalmas Ige
zuhog a szívre:
Feltámadott!*

Füle Lajos

Ímé! Én élek örökké!

(Jel 1,18)

Jézus beszéde Jánoshoz valóban egy húsvéti igehirdetés. Mit mond először? „Halott voltam”. Nem ezt mondja egyszerűen: Meghaltam. Ezt bármelyik hívőről el lehetett volna mondani. Az, hogy halott voltam, azt jelenti, hogy Jézus a saját akaratából halt meg. Amint Pál mondja: „Megalázta magát, engedelmes lévén mindhalálig, mégpedig a keresztfának haláláig.” Ez azt jelenti, hogy halála engesztelő áldozat volt. Ő volt az Isten Báránya.

Ez a kijelentés megerősíti az Ő tökéletes testvériségét és együttérzését velünk. Ő a testvérünk lett, aki megkísértetett mindenben mint mi, kivéve a bűnt. János a látomást vasárnap, a húsvét napján látta. Jézus hirdeti a győzelmet: „Ímé, én élek örökké”. A halál ellenére élek örökké. Vigasztal bennünket az is, hogy Ő Ura a láthatatlan világnak: Nálam vannak a halálnak és a pokolnak kulcsai. A kulcs hatalmat és tekintélyt jelent.

Krisztus kijelenti, hogy Neki adatott minden hatalom a halál és a pokol felett. Ezért vannak nála a kulcsok. A halálnak az ajtaját csak Ő tudja kinyitni. Ezért az övének az élete megszűnik a halál által fenyegetett életnek lenni. Az üdvözültek is az Ő kezében vannak. De Ő be tudja zárni a halálnak és a pokolnak a kapuját, ha úgy akarja. Ezeknek a hatalma addig ér, ameddig Ő megengedi. És végül bezárja az ajtót örökre. Eltöröltetik a halál, mint utolsó ellenség. Életünk Urunk kezében biztonságban van.

(Dr. Sarkadi Nagy Pál: A hitet megtartottam c. elmélkedés kütetéből).

EGYHÁZKERÜLETI PRESBITERI KONFERENCIA

A Dunamelléki Református Egyházkerület Presbiteri Konferenciája 1993. április 3-án volt a Kálvin téri templomban. Programján szerepelt:

Igeolvasás, imádság; Molnár Miklós helybéli lelképásztortól.

Elnöki megnyitót Nagy Ferenc József mondott.

Bay Zoltán emlékeztetést dr. Hegedűs Loránt püspök idézte, méltatta.

Református iskolaügyünk időszerű kérdéseiről adott beszámolót Nagy István főigazgató (Nagykörös).

Iskolánk örömei és gondjai címmel hallottunk jelentést a Baár-Madassról: dr. Bibó István igazgató, a Kecskeméti Ref. Gimnáziumról: Varga László lp., a Dunavecsei Általános Iskoláról: Ablonczy Gábor igazgató, a Gödöllői Liceumról: Bartos Zoltán igazgató, a Budapesti Ref. Gimnáziumról: Bogner József igazgató ajkáról.

Csoportos beszélgetések után istentisztelet, úrvacsora következett. Igét hirdetett: dr. Bolyki János theol. tanár.

Összefoglalót dr. Hegedűs Loránt püspök tartott. Balla Tibor főtitkár zárta le a szép alkalmat. (Részleteket a következő számunkban közlünk).

ZÁRSZÓ

a Dunamelléki Református Egyházkerület április 3-án, a Kálvin téri templomban tartott Presbiteri Konferenciáján

Hálát adunk Istennek, hogy ezen a napon is „ékes és jó rendben” mehettek végbe dolgunk. Köszönjük meg a Mindenható Istennek az együttlét áldott lehetőségét, s hogy naponként érezhetjük református anyaszentegyházunk iránt szüntelenül megnyilvánuló kegyelmét és szeretetét.

Köszönetet mondunk a rendezőknek az előkészítésben és lebonyolításban kifejtett áldozatos fáradozásukért.

Köszönjük mindazok szolgálatát, akik igehirdetéssel és előadásokkal gazdagítottak bennünket. Gondolataikat megőrizzuk és továbbadjuk, hogy azokból a hit cselekedetei fakadjanak.

Örömlünkre szolgál, hogy élő bizonyosságtételeket hallhattunk arról, hogy egyházkerületünk területén is egyre nagyobb hangsúlyt kap gyermekeink keresztyén szellemű nevelése családban, gyülekezetben és iskolában. Szeretnénk, ha az evangélium szellemisége áthatná magyar társadalmunkat, s ebben felbecsülhetetlenül nagy szerep vár református óvodáinkra, általános- és középiskoláinkra, felsőfokú oktatási intézményeinkre, s Isten kegyelméből, formálódó és kialakuló református egyetemünkre, a KÁROLYI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM-re.

A konferenciánkon elhangzott vélemények figyelembe vételével fogalmaztuk meg az alábbi Nyilatkozatot:

ZÁRÓNYILATKOZAT

1. Mi, a Dunamelléki Református Egyházkerület presbiterei hálát adunk Istennek református iskoláink, nevelési intézményeink újrarendezéséért, folytonos gyarapodásáért. Hitvalló eleinkhez hasonlóan valljuk mi is: az iskolák az egyház veteménységkertei. Kívánjuk, hogy református keresztyén nevelési ebeinket a továbbiakban is a következők határozzák meg:

- a szeretet
- a lelkiismeret
- a tolerancia
- az egyetemesség,
- az életre való evangéliumi mértékű felkészítés.

2. Javasoljuk, hogy egyházkerületünk minden egyházmegyéjében tartsanak presbiteri konferenciákat. Úgy gondoljuk, hogy most egységre és összefogásra van szükségünk, hogy a széthúzás és szeretetlenség démoni erőt ne győzedelmeskedhessenek rajtunk.

3. Fájdó és együttérző szívvel gondolunk a határainktól délre annyi és annyi szenvedést megélt testvéreinkre. Sorsuk jobbra fordulásáért, a hön öhajtott békességért imádságban fordulunk az élő Istenhez. Ő rontsa le a gonosz munkáját, s akadályozza meg a gyilkolós szellemét ebben a térségben. A Békesség Fejedelme hozza el testvéreinknek a békesség, az igazságosság, az újrapiálás lehetőségét.

4. Megdöbbenéssel értesültünk az újabb romániai magyar és egyházellenes támadásokról és gyűlöletkeltésről, dr. Tőkés László, királyhágó-melléki püspök személyének igaztalan támadásáról egyes román politikai erők részéről, valamint a Királyhágó-melléki Egyházkerület székháza kételyelvű táblájának szétlőréséről, a püspökség, a Sulyok István református Főiskola, s más magyar szervezetek kiköltetésére indított nagyváradi kezdeményezésekről. Tiltakozunk ezen atrocitások ellen, s megáldjuk, hogy – Tőkés László püspök szavával – folyik az erdélyi magyar kisebbség erkölcsi-szellemi gettósitása. Ez pedig nem szolgálja a két nép békés együttélését. A Királyhágó-melléki Református Egyházkerület, dr. Tőkés László püspök urat, nagyváradi testvéreinket együttérzésünkről és támogatásunkról biztosítjuk.

Felémeljük szavunkat dr. Tőkés László református püspök személyes biztonságáért, s biztosítjuk őt arról, hogy „A Sionért és az igazságért” folytatott prófétai harcában teljes erővel mellette állunk. Életét imádságunkban hordozzuk, ügyét idehaza és a külföldi közvélemény előtt is felvállaljuk.

Az egy, igaz és örök Istenbe vetett reménységgel:

Budapest, 1993. április 3.

Nagy Ferenc József
a Presbiteri Szövetség
elnöke

Dr. Hegedűs Loránt
püspök, a Zsinat lel-
kési elnöke

Balla Tibor
a Presbiteri Szövetség
főtitkára

JÖJJ ÉS KÖVESS ENGEM!

A közelmúltban a *Délpesti Egyházmegye* presbiterei Mátraházán konferencia keretében erősítették hitüket. Az egyházmegye 52 egyházközösségéből sajnos csak 13 gyülekezet küldte el örállóit: 36 presbíter testvérünket. Bár az Ige szavait idézve nem a sokaság tesz csuda dolgokat, ezúttal mégis megállapíthatjuk: sajnálatosan kevesen vettek részt a konferencián. Ennek okait az egyházmegye vezetésének feltétlenül érdemes lenne megvizsgálni, s ha szükséges, a szervezéshez a megfelelő segítséget megadni. De lehet-e ott segíteni, ahol az örállókat az erős Istenbe, és az Ő Egyszülött Fiába vetett hite nem indítja egy ilyen, lelki épülést segítő konferencián való részvételre?

Gombától-Gyömrőig-Örkényig, a dunaharaszti gyülekezet taksonyi szórványáig örömmel mondták a konferencián a presbíter társak, miként gyarapodnak a gyülekezetek, hol épül új Isten háza, hol tapasztalnak önzetlen segítséget gyülekezeti tagok, más felekezeti testvérek és a külföldi református közösségek részéről. Elhangzott az is, hogy mely gyülekezetekben küszködnek hitükkel és a templomba járással főként a fiatal és középkorostáji atyánkfiai, mennyi gondot jelent a gyülekezeteknek és a lelkészeknek a hittanosok fegyelme, az apák vétkeivel harmad-negyedéziglen megbüntettet nemzedék közömbössége. Éppen ezért volt szerencsés a konferencián az örállók: a lelkészek, presbíterek felelősségének hangsúlyozása anyaszentegyházunk múltjának megőrzésében, jelenének, jövőjének munkálásában, s legfőként a gyülekezetek lelki állapotának pallérozásában, hitének erősítésében.

Önkéntelenül is Füle Lajos református költő testvérünk presbiterekről szóló verse jut eszembe, amelyben szinte önmagának válaszol a költő ama fogós kérdésre: *ki a jó presbíter? Az, „Kinek a lelke vágyik a fényre, kinek kenyere az Úr Igéje, és kenyereiből másnak is szol, az presbíter. Kinek van szeme a más bajára, kinek van füle a más jajára, s tennivalóit így méri fel, az presbíter... Aki hitét örömmel megvallja, mind presbíter, bár nem az a rangja, de élete kedves Isten előtt, megáldja és megszenteli őt”.*

A magyar ember, olykor az átlagosnál is jobban hajlamos arra, hogy anyagi javakban mérje fel gazdagságát, sőt általános dolog, hogy az anyagiak a lelki gazdagságot is megelőzik. Vajon eleget gondolkodunk-e ama kérdéseken, hogy életünköt a vagyon vagy a keresztrefeszített Jézus váltotta-e meg, akinek tudta nélkül egy hajszál sem eshet le a fejünkről? Előbb-utóbb meg kell állnunk, be kell látnunk: az élet több, mint vagyonszerzés, s az ember végső soron nem pénzkereső automata. Isten megadja a lelki gazdagsághoz az anyagi javakat is mindazoknak,

akik az igaz Élet reményében gazdagodnak. Azoknak, akik a vak szerzési ösztön, az Isten előtt is bűnnek számító kapzsiság, majd a nyomában járó gőgös magabiztoság hibájába esnek, azok számára nem a keskeny utat kínálja Jézus Krisztus.

A presbíteri konferencián elhangzott előadások, prédikációk, evangélicációk igazolták: az ember hajlamos arra, hogy dramatizálja gondjait. Hányszor tapasztalják a presbíterek, lelkészek, hogy a lelki gondozás alkalmával, a viszonylag kiegyensúlyozott körülmények közt élő gyülekezeti tagok így teszik fel a kérdéseket: valóban megszabadultunk-e a babiloni fogságból, ha a munkahelyünk elveszett? Igazságos-e Isten, ha túri lelki kiszolgáltatottságunkat, ami ugyanolyan, mint annak előtte? S lehetne a sötét folytatni. Tény, hogy az ilyen gyarló okoskodások mögött az egyházat és nemzetet megtartó hit alappilléreinek: a családnak a XX. század végi pokoljárását, a rákényszerített életmódváltást, a szétforgácsolt családi közösségek nyomában fellépő talajvesztést, az élvezetekbe menekülést, végsősoron a lelki károsodást lelhetjük fel, s ez a folyamat az örállókat sem kímélte. Hűben élő családok mérettek meg és könnyűnek találtak, s olykor egyházunk vezetői, lelkészei, presbíterei sem bizonyultak a Pál apostoli értelemben örállónak.

A konferencián idős presbiterekről gyakran hallottam: a szegénység, no meg a baj divatos szóval élve „összehozta” az embereket. Tény, hogy a mainál sokkal inszesebb időkben erősebb hitű gyülekezetek voltak, s az anyagi jólét csalfa javulásával együtt sekélyesedett el gyülekezeink élete. Még azok is megfélemlenek Istennek tett fogadalmukról, akik a fogságban vagy kitelepítve így fohászkodtak: csak egyszer segítsen haza az Isten, utána csak Őt és egyházát fogják szolgálni. S közben elfeledkeztek a fiak is Isten kegyelméről, mondván: ma már nincsenek olyan csodák, mint Jézus életében. Pedig vannak, csak észre kell venni. Az egyre több közüti szerencsétlenség hallatán sajnáljuk az áldozatokat, de eszünkbe jut-e, hogy a hihetetlenül összetört járműroncsok közül sértetlenül kiszálló utasok Isten kegyelméből menekültek meg, mert Nekü még oéja van az életükkel?

A bűnös aggodalmaskodás helyett Nehémiás élete lehet mai állapotunkban a követendő példa. Ő hálát adott az Istennek, hogy a szövetséges hűséget nem szegte meg. A babiloni fogság után a 140 éve romokban heverő Jeruzsálem újjáépítésére törekedett. Nem lehet nem párhuzamot vonni az elmúlt évtizedek babiloni fogságából megszabaduló, gazdaságilag és erkölcsileg romokban heverő Magyarország és a lerombolt Jeruzsálem között. Nehémiásnak volt bizodalma atázattal Istenhez fordulni és egész népe nevében

a bűnöket bevallani. Vajon azzal, hogy a megszálló csapatok kivonultak, s utcák, terek, iskolák neve megváltozott, elintéztünk-e mindent? Nem volna-e a ma örállóinak kötelessége Nehémiáshoz hasonlóan saját és egyházunk bűneit megvallani? Legyen erőnk, hogy Dávid példáját követve bevalljuk: *Uram „egyedül Te ellened vétkeztem”* (Zsolt. 51:6). Mert bűnvallás nélkül, egyházi belső reformáció nélkül aligha lehet megújulás. Bizonyos, hogy siránkozással gyülekezeink, örállóink tevékenységét lemerevítő aggodalmaskodással, alvó, passzív hittel nem jutunk sehova. Csak a Krisztusban élő hit adhat erőt a megújuláshoz, gyülekezeink megerősítéséhez, hogy hasznárra lehessünk – mint Nehémiás – népünknek, nemzetünknek, határokon innen és túl élő testvéreinknek, magyar református anyaszentegyházunknak. S erre nem valami szívesség miatt van szükség! Ez a kötelességünk: hálából, bűneink bocsánatáért, Jézus szent vérében jelen levő csodálatos erőért, ami által a hatalmas Isten új szövetséget, s ezáltal reményiséget, kegyelemet is adott nekünk.

Adhat azonban Nehémiás más példát is az örállóknak. Hányan várnak bennünket saját gyülekezetünkben, hogy vigasztalást adjunk a hitükben gyengülőknak, és ha kell, javaink önzetlen megosztásával is népünk javát keressük? Lehet-e szebb bizonyágtétel a lelki romokon hitet erősítő, egyházat és hazát építő tetteknel és példaadásnál? S ehhez ébredésre, bizonyágtévé lélekre, a várfalakra kiálló, tenákaró örálló gondnokokra, presbiterekre, lelkészekre, gyülekezeti tagokra van szükség, akik lassan erősödő hitű református ifjúságunkkal karöltve a lelki romok eltakarításának igen nehéz feladatától sem riadnak vissza.

Mindenekelőtt a családok lelkiállapotának erősítésével kell a megújítást kezdenünk. Mert elszomorító, hogy a család mai válsága miatt szinte minden második házasság a megkötés utáni tizedik évig válással végződik vagy arra megéri. S nyomában lelki sívárság, élvezetekbe menekülés, neurózissal küszködő gyerekek ezrei és egyebek terhelik a nemzetet. Az örállók feladata, hogy az Ige ereje által a köszív helyett az egymásért küzdeni és szenvedni képes hűsszívre kerüljön a figyelem, mindenekelőtt a példamutatás révén is. S ebben a nehéz munkában biztatás lehet, hogy Jézus életünk zúgó, morajló, vad tengerén át is hív bennünket: *jöjj és kövess engem!* Legyen erőnk örállóként a tisztán hallható, halk hívást meghallani, s Őt követve családot, gyülekezetet, egyházat, hazát, s mindenekelőtt Istenet szolgálni.

Orosz Károly
Vecsés

KERESZTYÉN CSALÁD

(A Váci Református Népfőiskola előadás-sorozatáról)

A Váci Református Népfőiskola hagyományteremtő előadás-sorozatát indított el 1992. november 16-tól, mely november 21-ig tartott. A kisváci református templom ajtaja minden este mindenki előtt nyitva állt, hogy a 18 órákor kezdődő előadásokon részt vehessen.

Az alkalmakra változó létszámú és összetételű hallgatóság gyülekezett össze. A családdal kapcsolatos kérdéskört először csak a református családra terveztük. Az eredeti elvből, elképzelésekből az maradt meg, hogy az előadók református, hívő, családcentrikus emberek legyenek.

Isten segítségével minden akadály, minden probléma megoldódott, s így a hat napon át tartó evangélizáció rendben lefolyhatott.

Az egyes esték előadásai témák szerint igen eltérőek voltak, talán két ponton kapcsolódtak egymáshoz. Az egyik kapcsolódási pont a *Keresztyén család* összefoglaló cím, a másik pedig a *keresztyén* hit. Mindkét gondolat vezérfonalként húzódott valamennyi előadáson át.

Az egyes előadások nekem szóló üzenetét szeretném megosztani másokkal is. A nyitó előadás november 16-án volt s dr. Gyökössy Endre lelkes-pszichológust hallhattuk, aki a házassági és családmódell előnyeiről és buktatóiról beszélt a nagyszámú hallgatóság előtt. Előadásában nagy vonalakban vázolt mintegy tíz családmódot, s mindezt tette azért, hogy rávilágítson arra a felelősségre, ami a szülőké az általuk nevelt gyermekek nevelése terén. Nem mindegy, hogy milyen környezetben nevelkednek fel a ránk bízott gyermekek, mert az őket ért hatások későbbi életükre visszahatnak. A szülők életformáját akarva-akaratlanul követni fogják az utódok az úgynevezett ismétlési kényszer következtében.

Nagytisztelétű úr leszögezte, hogy boldog házasság nincs, legfeljebb csak sikeres, ami néha még boldog is lehet. Az, hogy a házassághoz mi kell, az egész heti előadásokon átérződött, s ez nem más, mint Isten kegyelme. Az a házasság a jó, ahol mindig eggyel többen vannak, ahol az Úr mindig jelen van.

Kedden, november 17-én Ritoókné Ádám Magdolna előadását hallgathat-

tuk. Az előadás a család kicsinyeiről, öregeiről, két vagy három generáció együttéléséről szólt. Különös hangsúlyt kapott a nagyszülők és az unokák kapcsolata, harmóniája, ezen belül került kiemelésre a nagyszülők szerepe a hitre nevelés területén. A mai szülők generációja nem részesült keresztyén nevelésben, így a családban a nagyszülő az, aki unokáinak a hitről, a vallásról bizonyosságot tehetne, s jó, ha tesz. A gyermek biztonságát a keresztyén család nagyban szavatolja. Ez a családi biztonság, nyugalom elengedhetetlen a gyermek fejlődéséhez. Amennyiben ez nincs meg, az úgynevezett ösbizalmatlanság kialakulására nagy az esély. Szerdán november 18-án Szarka Miklós látszólag nem a témakörhöz kapcsolódó előadást tartott. Ezen az estén a család felbomlásáról, a válásról

és a csonka család gyógyulásáról volt szó. Az előadás preventív jellegű volt, a válásról elképzelt dolgokról és az azt követő önálló élet nehézségeiről szólt. Megállapította Szarka Miklós, hogy a válás nem lehet megoldása a problémáknak, hiszen nem jó az embernek egyedül lenni. Az előadásból és az azt követő beszélgetésből egyértelműen kiderült, hogy a családi problémákat hol és mivel (lelkipásztorral és Isten Igéjével) lehet kezelni. Végezetül a jó házasság tízparancsolatát is elolvashattuk, melyből az előző napi előadások is visszaköszöttek. Csütörtökön, november 19-én igen kényes témát – családtervezés, szex, abortusz, fogamzásgátlás – helyezett igei környezetben, dr. Tolnai Lajos. A fiatal előadó bebizonyította, hogy e témakörrel is lehet igei alapon beszélni templomban úgy, hogy a legkonzervatívabb hallgató izlését sem sérti. Az előadás figyelmünket annyira lekötötte, hogy észre sem vettük, s már másfél óra is elszállt.

Igen meggyőzően hangoztatta, hogy minden születendő gyermeket – még a sérültet is – Isten ajándékként kell fogadni, mert aki nem így cselekszik, az nem keresztyén módon gondolkodik. Az eddig elkövetett abortuszokra bocsánat csak a Biblián keresztül nyerhető. Pénteken, november 20-án dr. Pálhegyi Ferenc „A család központja” címmel tartott előadást. Ebből az előadásból is kitűnik, hogy meghívottunk igencsak érti a figyelem, az érdeklődés fenntartását. Lanyhulásra, gondolatban való elkalandozásra nem volt lehetőség, mert ha kellett, a tréfás, epés megjegyzések tartották kordában az egész héten próbára tett figyelmünket. Az előadásból egyértelműen kiderült, hogy a boldog család középpontjában nem a pénz, gyerek, nyaraló, autó, vagy valami áll, hanem a Jézus Krisztusban való hit. A család, ahol a központban a keresztyén hit áll, ott a problémák az Ige fényében megoldódnak, s a boldogság, az öröm lesz a jellemző. Csak az a család lehet boldog, ahol a személyes névmások így következnek egymás után: Ó, Te, Én.

Szombatra jutott, november 21-re talán a legnehezebb feladat. Veres Sándor a család terheiről, a köztünk élő fogyatékos, betegekéről és az öregekről tartotta meg előadását. A vállalt téma nem sorolható a háláss téma közé, különösen akkor, ha a hallgatóság nagy része így vagy úgy érintett is lehet. Ma az örökös rohanásban is fel kell vállalnunk a címben jelzettek problémáját. Ez igen megerőltető lehet sok esetben, viszont a keresztyén hit alapján minden teher elviselhető.

Az előadás-sorozat végeztével – a szervezés, lebonyolítás fáradalmait ki-pihenve ehelyütt szeretném megköszönni az előadóknak értékes bizonyosságtételeiket, amivel hozzájárultak a Keresztyén család képének kialakításához.

Reméljük, hogy 1993. novemberét követően hasonló örömmel nyugtázhathatjuk az akkori – hasonló színvonalú – előadásokat is.

Kis Csongor
Vác

GYÖMRŐI REFORMÁTUS KIS HÍRADÓ

A Református Híradó önálló melléklete.
Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. Halmi János lelkipásztor

A magyar református ekléziák évszázadok óta forrásértékű írásos emlékeket őriznek. A protokollumok (=jegyzőkönyvek), a mátrikulák (=anyakönyvek), valamint a diáriumok (=naplók) fölbecsülhetetlen értékkel bírnak, olykor perdöntő adatokkal szolgálhatnak egy-egy vitás történelmi kérdésben.

A lelkipásztorok és presbiterek tiszte, felelőssége, hogy fogyatkozás nélkül, sértetlenül hagyományozódnak nemzedékről-nemzedékre az elődök „dokumentumai”. A múlt tanúbizonyosságai jelenünket és jövőnket gazdagítják.

Vigyázzunk hát, legyünk körültekintők a régiségek selejtezésével! Irányítsuk most figyelmünket az időszaki kiadványokra!

Ha egy gyülekezet „nyomtalanul” él, ott vagy nincs miről számot adni, vagy felelőtlen az egyházi vezetés, mert véka alá rejtje a bizonyágtétel égő szövetekét. Az esperesi vizitációk során igenis számon kell kérni az ügyviteli hanyagságokat! De azt is méltányolni kell, ha a gondosan vezetett, kötelezően megírandó jegyzőkönyveken túl még újságokban is napvilágot látnak az ekléziában történt tanulságos események. Nem hivalkodásról, magunk mutogatásáról van szó, hanem arról, hogy egymás hite és példája által építse egyikünk a másikat.

Számos egyházközségben tekintélyes gyűjteményt lehet előmutatni körlevelekből, kis híradókból, szórólapokból, vendégkönyvekből, időszaki kiadványokból. Eze-

ket ügyes szerkesztéssel, érdekes, látványos kiállításon is bemutat-hatjuk a gyülekezeti teremben. Az ünnepkörök vagy évfordulók nagyszerű alkalmat kínálhatnak. Az eklézia életének szívfverése dobog a képek és betűk bizonyágtételében.

Mitől kell óvakodnunk? – A gyülekezeti időszaki kiadvány semmiképpen se legyen idegen, ismeretlen újságokból kinyírbált jellegtelen képek, semmitmondó „vallásos” (?) cikkek gyűjteménye. Nem kell reklámszerű „fantázianévre” törekedni; a talányosság lehet meghökkentő, – de minek ez?! Fájdalmasan szánalmas a sajtóhibákkal, fogalmazási gyarlóságokkal éktelenkedő lapocska. Bosszantó, ha fűzfapoéták „adják el” benne sehol másutt nem közölhető „verseiket”. Az se lélekemelő, ha a vége-hossza-nincs „elméldések”, „vallomástételnek” álcázott szövegek kiszorítják az adatszerű, eszméltető beszámolókat. „Minden Demoszthenésznél szebben beszél a tett!” Ami pedig a rajzokat, illusztrációkat, vagy a címlap ábráit illeti: hiába szebb (?) egy „csicsás” tájkép, mint az esetleg kevéssé mutató templomkép (kelyhek, tányérok, terítők felvétele), – a gyülekezeti sajátosság, valóság mindennél előbbre való. Egy ütött-kopott templomkülső, vagy belső fotója nyilván nem gyönyörködtető felvétel, de serkentheti az atyafiak lelkiismeretét: tessék elkezdeni a felújítást!

Hegyi-Füstös István

AZ EMBER, HA JÖN AZ ÜNNEP

*Az ember, ha jön
az ünnep,
tétovázgat, kicsit ümget,
aztán kegyes kedvre
billen,
s templomba megy
fehér ingben.*

*Hol is hangját elereszti,
szemét, fülét kimereszti
úgy élvezi, hogy a papja
az Igét hogy hasogatja.*

*Azután fölcihelődik,
s hazaindul – mérgeledni,
semmiségen főnnakadni,
gyermekét jól lekapni.*

*Szegény fia,
lánya, menyé
nézi, hogy a család feje
dül-fül s hitét
a fogásra
kabátjával felakasztja.*

Füle Lajos

A presbiter szolgálata az Úrasztalánál

Az úrasztala: az Úr Asztala. Mint ilyen: oltár, – a szó bibliai értelmében: szent. Az özönvíz után Noé oltárt épít az Úrnak, Aki őt kegyelmesen őrizte, s Aki neki páratlan világtörténelmi szerepet tartogatott. Ábrahám, – miután otthagya a pompás mezopotámiai civilizációt, egyéni jólétét, Isten parancsára kockázatos útra indult. Kánaánba érkezvén, – pogány népek körében – minden szálláshelyén oltárt épít az Úrnak. Évezredekén át, a mai napig fontos helyek: Sikem, Bétel, Jeruzsálem, Beérseba... Jézus keresztje: az oltárok oltára! A református templom Úrasztala nemcsak emlékeztet rá, de összeköt vele.

Az úrasztala: szent hely! Az itt végzett bármilyen szolgálat: istentisztelet.

Nem véletlenség az, hogy mind a frontális, mind a centrális elrendezésű templom főhelyén áll. Arra utal, hogy körülötte mindenki: igehirdető és gyülekezet egyaránt Jézus irtalmából él.

Mivel a legkisebb falusi református eklézsia úrasztala is a Golgotát idézi szemünk elé, ehhez méltóan kell megbecsülni. Kizárólag istentiszteleti célra használjuk. Legyen rajta a Biblia (Sola Scriptura), az úri szentvacsorai edények (Sola Christus), a keresztelői készlet (Sola gratia) és az élővirág (Sola fide). A világért ne használjuk rakodási felületnek! (Egyéb könyveket, szemüveget stb. ne tároljunk rajta!) Enyhén szólva illetlen dolgot tesz az a szónok, aki teljes súlyával az úrasztalára támaszkodik... (S persze zsebduroított kézzel sem állunk meg az Úrasztalánál.) Ezt csupán azért említjük, mert minden újszülöttnak akad újdonság e világon.

A presbiter számos szolgálatot végez az Úr szent asztalánál. Ő, vagy kérésére valamely családtagja virággal díszíti. Ámde tudnia kell, hogy ez a virág nem egyszerűen

„dekoráció”. Egykoron Ábel termésének javát, mi kertünk, kezünk munkájának legszebb eredményét helyezzük az Úr asztalára. Ez a keresztény szimbólika értelmében hitünk jelképe. A művirág néha szebb az eredetnél, mégsem helyettesíti azt, bármilyen praktikus is ez télen, vagy aszály idején. A mű-hit, sem élő hit...

A VISTAI REF. TEMPLOM BELSEJE, ERDÉLY

Az Úrasztalára kerül a keresztelési edény. Praktikus okból sok helyen a harangozó, az egyházi helyezi el. Sértődés ne essék: ez presbiteri szolgálat lenne. Ezáltal kifejezésre jut az, hogy a szent keresztesség minden részlete, így az előkészület is az eklézsia közös ügye.

Uri Szentvacsora alkalmával falvakban – nagyon helyesen – a presbitérium közösen teríti meg az Úrasztalát. Ki-ki a saját termé-

séből viszi a bort. Rendszerint a lelkipásztor felesége sütötte a kenyeret. (Kömlődön még ma is áll a több, mint kétszáz éves kemence!) Másutt a kurátor felesége, majd sorban a több presbiterfeleség süti. Kenyérgyári világban még inkább kell részletekre ügyelni: ne legyen gyorsan száradó, könnyen morzsálódó, vagy éppen alaktalan a kenyér. Felszentelése mindenképpen a lelkipásztor tiszte. A presbitérium első harangszókor gyülekezik. Áldáskérő imádság után vonulnak be a templomba. Elöl kenyérral a lelkész, kelyhekkel (kézbentartva és nem reklámszatyorbán) a kurátor. Egyéb edényeket, terítőket pedig sorban a presbiterok. A templomban körülállják az Úrasztalát.

Nem beszélgetnek, hanem énekelnek egy úrvacsorai éneket: Pl. „Lelkem siet hozzád menni...” (435.) Eközben a lelkész és a kurátor együtt helyezik el a terítőt, a szent edényeket, ágenskönyvet. – Ahol nagyobb gyülekezet él a sákramentummal, ott a kurátor segít a kelyhek utántöltésével, megtörlésével. Ahol szükség van a nagyobb létszám, vagy a hely szűke miatt a padokból való ki- és visszamenetel irányítására, ezt egy presbiter végzi a lehető legkisebb feltűnés keltése nélkül.

Az istentiszteletet követően a presbiterok készítik össze és teszik helyre az úrasztali készletet. A presbiterok részére akkor ért véget az úri szentvacsora, amikor az utolsó szent edény is végleges helyére került. Addig pedig tartózkodjunk oda nem illő beszélgetésektől, mint pl. az adományozott bor minősítése, vagy egyéb ügyek. Arra pedig nagyon ügyeljünk, hogy se a szentjegyeket, sem az edényeket kár ne érje.

Papp Vilmos

Az úrvacsorai bor sorsa...

Egy vidéki szolgálatom során jött hozzám nagy gondjával egy lelkész. A gond a következő:

Az úrvacsora után a megmaradt jelentős mennyiségű bort a presbiterok addig poharazzák, amíg van belőle s mindezt ott a templomban! S bizony az „atyák” az „úrvacsorai bor” szemléltető hatása alatt térnek haza.

Más gond! Szeretettelviselésre a presbiterok és a gyülekezet férfi tag-

jai telített „butykosokkal” érkeznek. Az alig várt szünetben azután előkerülnek a poharak. A „butykosoknak pedig illik kiürülni. Ha te megkínáltál, akkor én is téged”. Bizony-bizony a férfiak a „szeretettelviselés” kellő hatásával térnek haza. Az utca járólóiban igencsak felmerülnek kérdések az ilyen presbiterok láttán.

Bennem is felmerül a kérdés: vajon ha Jézus megjelenne (hiszen ott van!) a poharazók között, most is korbácsot ragadna és kiüzné a presbitereket? Vagy azt hihetnénk, hogy Ő is poharazna, míg a butykos „bírija”? Nem hiszem!

Így kérdés számomra, hogy az Istennek odaszentelt ital (mint, ahogy odaszentelt a kehely) felhasználható egyéb kedvtelésre, mint ahogy tette Belsazar a lakomáján? S azért, mert a falon nem jelenik meg az írás, nyugodt lehet az iszogató?

Én is csak egy presbiter vagyok. Így fellebbezhetetlen tanácsot adni nem tudok, viszont arra nyomatékkal kérem az arra illetékeseket, hogy legyen ez számukra is gond és keressenek megoldást. Ne várjuk meg az írást a falon, mert akkor késő lesz!

V. GY.

Mit jelent presbiternek lenni?

1944 őszén „eldőlt a szívemben, hogy követem Jézust”. Azóta Vele járok, Ő előttem megy, én követem, mert ismerem hangját. Megbocsátott bűneim és minden ismeretet felülhaladó szeretete köt Hozzá. „Szívem nem ismer kényszert, önként szolgálom Őt.”

34 év óta vagyok presbiter a Kispeszt-Rózsatéri gyülekezetben. Ez a gyülekezet a legkisebbek közül való. Sokan valljuk ott, hogy „a semmiket választotta ki...” Ilyenek vagyunk s kegyelemből élünk Isten megbánhatatlan elhívása szerint.

Presbiteriségem nem dísz, hanem sokrétű feladat, elkötelezettség a szolgálatra. „Isten kegyelme által vagyok, ami vagyok” (1Kor 15,10), s igen vágyom rá, hogy hozzám való kegyelme ne legyen hiábavaló.

Szolgálni csak hálából lehet. Élni is. A hálából élünk, ha élünk. Hála nélkül mi más az élet: szakadéknyi mély hiányérzet, mibe az ember beleszédül.

A szolgálat: hálatartozás. Valamikor, a megtérésem utáni években, tagja lehettem az akkori CE Szövetségnek. Ott tanultam meg s azóta is örömmel vallom a fogadalomban foglaltakat: „Mivel a Megváltó engemet annyira szeretett, hogy a keresztfán meghalt értem, én is szeretni akarom Őt, s Iránta való hálából életemet Neki szentelem”.

A szolgálatnak sokféle helye és módja van. Most a gyülekezetben való helytállásról szeretnék beszélni, a presbiter szolgálatáról tehát.

A gyülekezet az őrállás helye: „Őrhelyemre állok és megállok a bástyán és vigyázok...” – mondja a próféta, Habakuk. Az Úr seregébe tartozni a legnagyobb kiváltság és a legértékesebb kitüntetés is, szolgálatot teljesíteni azon az őrhelyen, ahová Ő állított. Őrhelyünkön azonban csak az Efézus 6,11–17 fegyverzetében lehet megállnunk, nagyon komolyan véve az apostoli intést: „Öltözzétek fel az Isten minden fegyverét, hogy megáll-

hassatok az ördög minden ravaszságával szemben”.

Legfontosabb könyvem a Biblia. Naponként tapasztalom, hogy „a teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tim 3,16). „A tanításra és a bizonyágtételre hallgassatok!”

Tanár: az Úr. Tankönyv: a Bibliánk. Jól tesszük, hogyha készülünk nagyon. Nem jártuk még ki ezt az iskolát, mégis minden nap – vizsga-alkalom!

A presbiter imádkozó ember. Tudja, hogy „minden jó adomány és tökéletes ajándék onnan felülről származik”. Imádságában hálával áldozik és hittel kéri az áldást a „kérjétek és adatik” ígérete szerint. Tudja azonban, hogy Jézus Krisztus érte való áldozata és imádsága tartja meg, s hogy a LÉLEK is esedezik érte kimondhatatlan könyörgésekkel. Én magam, imádkozó életem hiányosságait szemlélve, nagyon rászorulok erre.

A gyülekezet a példaadás helye. „Igyekezzenek jó példával elől járni azok, akik Istenben hívőkké lettek!” (Titus 3,8) Nemcsak a fiatal, de az idősödő presbitereknek is szól az 1Tim 4,12 üzenete: „...légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban!”

A gyülekezet a missziós szolgálat helye. „Az egyház a misszióban él, mint tűz a lángban” (Brunner E.). A presbiter a gyülekezet misszionáriusa is, annak körén belül és kívül. A mozgásban lévő gyülekezet örömhír hordozó. A mozgás fő iránya: Krisztusért járni követségbe, tovább adni a jó hírt mindenkinek: szeret az Isten! Nemcsak a lelkipásztor feladata a misszió. A Szentlélek áldása minden bizonyágtételen megnyugszik, ha az megélt, igaz, de „ha valaki nem hallgat az én ígémre, amelyet az én nevében szól, én megkeresem azon” – azt mondja az Úr (5Móz 18,19).

A gyülekezet a másokkal való törődés helye. „Ne nézze ki-ki a maga

hasznát, hanem mindenki a másokét is!”, int az apostol. Jézus pedig arra tanít, hogy „aki meg akarja tartani a maga életét, az elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét én értem, az megtalálja azt” (Lukács 9,24).

A presbiter a lelkipásztor szolgatársa, szeme, füle, keze, lába. „A lelkipásztor is presbiter, a presbiter is lelkipásztor” – mondta egy hajdani püspökünk. A gyülekezetben való szolgálat nem egy személyre szabott. Igen nehéz dolga van annak a lelkipásztornak, aki szolgálatában egyedül marad, hiszen ebben „csapatmunkára” van szükség. Így van ez a mi gyülekezetünkben is. 22 kiscsoport működik, mindegyikben egy-egy felelős szolgatárs ügyel, vagy presbiter, vagy presbiterrel felérő fiatal vagy idősebb munkatárs.

A lelkipásztornak is szüksége van testvéri segítségre, lelkigondozásra. Az ő kezeit is sokszor kell megtámasztani, ahogy Mózesét egykor Hur és Áron. Ő is lehet fáradt, beteg, vigasztalásra szoruló ember, mint más. Jó ha a presbiter szeretettel melléje áll az „ügyeljétek egymásra” igei parancsa szerint.

A presbiter alázattal vallja meg: „A mi alkalmas voltunk Istentől való” (2 Kor 3,5), és higgyen benne, hogy „a ti munkátok nem hiábavaló az Úrnak” (1Kor 15,58), de presbiter társaival együtt azt is őszintén mondja el, hogy „haszontalan szolgák vagyunk, mert amit kötelesek voltunk cselekedni, azt cselekedtük” (Lukács 17,10).

Így szeretnék presbiter lenni én is, most 68 évesen is. Nyugdíjas presbiter nincs. Mindig szabad, lehet felkeresni, hívogatni másokat, segíteni nekik, végezni a békéltetés szolgálatát, könyörögni másokért. Már hazafelé tartok. Az Úr kegyelme ez is, Aki senkinek nem ad haszontalan öregséget. Akik hitben vagyunk és még itt vagyunk, nem magunkért vagyunk itt. Legyen ezért szívűből jövő kérésünk – nekem is:

„Tégy, Uram, engem áldássá...!”

Füle Lajos

Tisztelt Szerkesztőség!

A PRESBITER c. lap legutóbbi számában volt egy felhívás, hogy adjunk életjelt magunkról a lap hasábjain keresztül is. Jómagam évek óta betöltöm a gyülekezet krónikása szerepkört, mert több cikkem jelent meg gyülekezeti buszkirándulásról, lelkészbeiktatásról a Reformátusok Lapjában is. Most a presbiter lap két egymástól független cikke is inspirált, hogy tollat fogjak és leírjam a bennem ébresztett gondolatokat. Cseh József fogsági élménye és Papp Vilmos lelkipásztor Szőnyi Sándorról szóló cikke bennem szinte ötvöződött. Ugyanis magam is ettem a hadifogság „keserű kenyerét”, jóllehet nem Keleten, hanem Nyugaton.

Az alma nem esett messze a fájától.

Talán furcsán hangzik itt ez az alcím, de én Szőnyi Sándor György nevű fiával együtt voltam hadifogságban egy Mainz közelében telepített, úgynevezett „Sáros lágerben”. Ő akkor még 20 éves egyetemista volt és mint „leventét” hozták Nyugatra. A hívó emberek nehéz körülmények között is hamar megtalálják egymást. Már négyen voltunk megtért fiatalok, akik ragaszkodtunk egymáshoz. Ott ismerkedtünk meg Orosz Imre volt martonyi lelkipásztorral is, aki akkor még csak sárospataki tanítóképzős volt.

Imre, mint korábban legációban is járt pataki diák, 1945. pünkösd vasárnapján egy tábori istentiszteletet szervezett. Ott ismerkedtünk meg vele, majd miután hosszabban elbeszélgettünk, ő is csatlakozott hozzánk. Időnk bőven volt, így szinte naponta együtt voltunk a mi sátorunkban az Ige mellett. Később esti áhítatokat szerveztünk és felváltva tettünk bizonyosságot Jézus Krisztus szabadításáról a 8-10 fős hallgatóság előtt. Bibliánk volt, naponként szolt az Ige és mi hirdettük, hogy a testi szabadulás idejét ugyan nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy „akiket Jézus Krisztus megszabadít, azok valóságban szabadok!”

Egy év után a testi szabadulás ideje is elérkezett. Szőnyi Gyurka és Orosz Imre itthon elvégezte a teológiát. Imre haláláig lelkipásztorként szolgált, dr. Szőnyi György pedig ma is a diósgyőri gyülekezet lelkipásztora. Idősebb fia és menyje is lelkipásztor.

Imre özvegyével ma is levelezek. Gyurival csak alkalmilag találkozunk, de mindig szívesen gondolunk vissza a „nagy nyomorúságra”, amikor még égett bennünk az első szeretet tüze. Szőnyi Sándor nemcsak a hadifogságban szolgált az evangéliummal a rászorulóknak, hanem később a családjában is meg tudta teremteni a hívő légkört.

Hadd idézzek fel néhány gondolatot Szőnyi Sándor jegyzeteiből, melyeket még 1945-ben a fia diktált fel nekem. „Úgy viselkedjél, mintha mindenki okosabb lenne nálad, de azzal a belső csendes, de éppen ezért legerősebb felelősségérzettel cselekedjél, mintha minden a te legjobb belátásodtól függne. – Alkalmas mód az emberekkel barátságban, Istennel békeségben maradni.” Jézus így mondotta: „Boldogok az aláztosak” Máté 5:3-12. (Hegyi beszéd.) – Ez a kígyó-okosság és galamb-szelfétség!

Ilyen példaképekre van szükségük a mai fiataloknak is. Valahol olvastam, hogy mi mai presbiterek is legyünk példaképei a nyájnak! Ezt mi magunkból nem tudjuk „kiizzadni”. Ezért van szükségünk a megtérésre és újjászületésre, nekünk, mai „véneknek” is, mint egykor Nikodémusnak. Tehát csak átadott élettel tudjuk Krisztus jó illatát terjeszteni magunk körül. Csak hívő szívvel tudunk igazán presbiterként szolgálni a gyülekezetben.

Réz László
Gondnok
Budakalász

Tisztelt Szerkesztőség!

Tisztelettel kérem, hogy a Bodajki Református Egyház gondnokának, Kovács Károlynak a mellékelt cikkét szíveskedjenek leközzölni a Presbiter c. lapban. Minden presbiterünknek jár rendszeresen e lap, s örömmel olvassuk a hitméllyítő cikkeket, érdekes híradásokat. Ehhez szeretnénk most mi is hozzájárulni. Ezen kívül Kovács Sándor presbiter társunk versét küldöm még, ő már sajnos szinte teljesen mozgásképtelen, s csak akkor tud szeretett templomában az istentiszteleten részt venni, ha gyermekei elhozzák.

Még egyszer köszönöm e lap szolgálatát, Isten áldását kérem további életükre, munkájukra,
tisztelettel:

P. Tóthné Szakács Zita
lelkész

Mór, 1993. márc. 25.

Kedves Lelkésznök!

Köszönjük a biztatást. Kovács Sándor testvérünk versét következő számunkban hozzuk. A presbitérium és a lelkész házaspár életére, szolgálatára Urunk gazdag áldását kívánom:

Békefi Lajos
felelős szerkesztő

HÚSVÉT HAJNALA – ASSZONYOK ÓRÁJA

(Elmélkedés Máté 28,1–10 alapján)

Húsvét hajnala az asszonyok órája. Az éj sötétjéből lépnek elő. A felejtés éjszakájából. Ki vette észre őket azon az úton, amelyen Jézusnak végig kellett mennie? Szinte senki. Jelenlétük a fájalmak útja mellett, a Fájalmak Férfia körül szóra sem volt érdemes.

Most pedig váratlanul előlépnek a kereszt ányékából, a nagypénteki döbbenet sötétjéből. Még minden a dermesztő csend leple, mintha sokan Azzal együtt meghaltak volna, aki a koponya-hegyi kereszten végezte. Hol vannak a férfiak? Bezárkóztak, töprengenek, magukba hullottak.

JÚDÁS vergődik kétségbeesetten. Rádöbben: milyen könnyen „manipulálható” az ember, mily’ könnyen válhat egy megsemmisítő parancs végrehajtójává.

ÉS PÉTER? Akárhogy fogja is be fülét, újra és újra hallja a kakas kukorékolását. Hát ilyen vagyok én? Hogy tudtam annyira meghasonulni önmagammal, hogy az első próbán elbuktam? Egy egyszerű szolgálólányka előtt megtagadtam azt, akinek pedig mindhalálig követője akartam lenni. Ekkora úr berrem a félelem, ilyen semmi a hitem? Kicsoda vagyok én tulajdonképpen?

PILÁTUS bizonyára elmélyülten foglalkozott a vétekekkel, s elegáns mondatokat fogalmazott meg a zsidók királyáról. Utólag talán rápirít önmagára, amiért a könnyebb megoldást választotta. Hisz a döntést egy elgondolkoztató ember életéről rábízta az utcai csöcselékre.

ÉS a többiek, a tanítványok, a lelkesült tömeg, akik nemrég, virágvasárnapon még hozsannát kiáltottak a számarháton bevonuló felé? Eltűntek, elnyelte őket az utca és az események felkavarodott porfelhője. Mintha nem is lettek volna.

De a Nagytanács „tiszteletre méltó urai” sem lélegezhetnek fel megkönnyebbülten. Nem mondhatják elégedetten: túl vagyunk az ügyön, a lázítót elnémitottuk. Még Jézus halála sem hozta meg számukra a remélt nyugalmat és biztonságot. Még a kő sem bizonyult számukra elég biztosnak, amit a sír elé hengerítettek. A megholt elé katonáikat állították, hogy védve legyenek a halottól!

Az ASSZONYOK azonban, magdalai Mária és a másik Mária az új hajnalon megteszik az első lépéseket. Egyedül ők vállalják a színrelépés kockázatát. Maguk mögött hagyva Jeruzsá-

lemet, a megfélemlített várost. Kivezető utat találnak szomorúságukból: „Sírj messzebb magadnál!” (Babits) Egészen amellet akarnak lenni, akit szerettek. Annál lenni, aki holtan is fontosabb önmaguknál. A sír nem kellett bennük félelmet. Még ha az a sötétség bezárt méhe is. Szeretetük elviseli a fájalmakat. Mert erősebb, mint a fájdalom. Ezt tanította meg velük az élet. A születés és a halál fájalmát el kell viselni – s kitartani, bármekkora is a szenvedés. Rettenetes néha, nem lehet befolyásolni, de élni kell vele.

Úgy, ahogy Mária, Jézus anyja hagyta magát átjárni az éles tör fájalmától, aki fia keresztje alatt a végsőkig kitartott. Elvették tőle méhe gyümölcsét már

régén. Naggyá tették, ünnepelték – aztán megalázták, leköpdösték, kigúnyolták, megkorbácsolták, megölték. Hány tőre a fájdalomnak! Mindezt el kellett fogadnia és el kellett hordoznia. Hisz a szeretet soha el nem múlik.

Mit tud Mária arról, hogy mit jelent fia a világnak, az embereknek akkor és a majdani történelemben, s mit nekünk? Egyet érezhetett: maga Isten rejtőzött bele fájalmába, hisz akarata nélkül semmi sem történhetett.

A megváltott világ hajnalhasadásakor talán mindkét Mária szívében feldegengett a régi imádság: „Óh, Uram, a szorongásban kerestek Téged, és halk imádságot mondanak, mikor rajtuk volt ostorod. Miként a terhes asszony, aki közel a szüléshez, vajúdik, felkiált fájalmában, előtted olyanok voltunk, Uram!” (Ézs. 26. 16kk).

Igen, ezek az asszonyok többet tudtak-éreztek az élet titkáról, mint azok a férfiak, akik a városban tehetetlenül csak a véget érzékelték. Összefügghetett ez asszonylétükkel. Tapasztalhatták másokon és magukon, hogy egyedül Isten nyithatja meg vagy zárhatja be az anya-

méhet. Tudták, hogy az az élet, amit kihordanak szívük alatt, nem a maguké. Akit annyira szeretnek, az még a szeretet jogán sem az ő tulajdonuk. Egyedül a teremtő Isten a világra hozott teremtmény gazdája és tulajdonosa. Ezt minden édesanya valamikor megtapasztal életében.

Mély értelme van annak, hogy mind a négy evangélista beszámolója szerint az asszonyok azok, akik előlépnek a háttérből, a nagypénteki dráma lehullott függönye mögül. Ők az elsők, akik az új Élet felé közelednek, akik az emberiség megváltott történetének hírnököi. Nem véletlenül, hanem elrendelten. Isten tudja róluk, hogy ők alkalmasabbak az oly szélsőséges-feszítő érzelmek egyidejű jelenlétének az elhordozására, mint amik a születés vejejárói. A kiszámíthatatlan kimenetel szorongása és az örömteli várakozás egyszerre lehetett bennük. És ismerhették a szinte felharsanó örömet, ami villámcsapásként csap le a szívre, mikor észlelik: ember született a világra (Jn. 16,21). Ez a sajátos asszonytapasztalat magyarázza, hogy értelmük nem tiltakozik a feljűk hangzó üzenet hallatán: „Nincsen itt, mert feltámadott, amint megmondotta volt”. Nem mondják erre okoskodva: „Hihetetlen, nem lehet, hogy a halál, e végérvényes valóság nincs többé!”. Nem hivatkoznak logikus érvekkel, mert tudják: az élet mindig a rejtettségből lép elő, a méh sötétjéből. Miért is ne nyílhatott volna meg a sír, s miért ne léphetett volna ki belőle az ÉLET?

Csodálkozhatunk-e azon, hogy a húsvéti üzenet: „Menjetez gyorsan és mondjátok meg az ő tanítványainak, hogy feltámadott a halálból” igazi és valóságos örömmé vált a számukra? E húsvéti örömmé vált kísérő jelensége pedig nemcsak a Feltámadott fénylő megjelenése, nemcsak az üres sír. Hanem az is, hogy a Feltámadott Jézus Krisztusban gyökerező életünk legyőzhetetlen! Életre és nem halálra születünk. Ennek az életnek Istentől olyan ereje van, amit semmiféle erő vagy hatalom nem köthet gúzsba többé. Ezek az asszonyok húsvét hajnala óta szeretetük erejével új reménységet visznek a világ életébe. S amíg a Feltámadott Krisztus evangéliumát hirdetik a Földön, hatni fog ezeknek az asszonyoknak hajnali példája. Hatni ránk, kegyelemből hatni általunk, s az utánunk jövőkre.

Békefi-Röhrig Klaudia

Református gondnokok találkozájának adott helyet a balatonfüredi Silóam Református Missziós Otthon. Felejthetetlen 3 napot töltött itt együtt a 30 főből álló testvéri kis csapat. A jövő szép, ám nehéz feladataira kerestük a megoldást a dunántúli gyülekezetekből összegyűjtött gondnokokkal, a lelkészek irányításával. Nagyon találónak éreztem azt a bibliai részt, amelyet az egyik presbitéri gyűlésen P. Tóthné Szakács Zita lelkészről hallottam:

Péter I. levele 5. rész 2-3 vers:

„Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra, nem kényszerítésből, hanem örömmel, sem nem rút nyereszkekedésből, hanem jóindulattal, ... nem úgy, hogy uralkodjatok, hanem mint példaképei a nyájnak.”

Hallottunk a család szerepéről és példaeértékéről. Ez vonatkozik a reformátusok nagy családjára is. Feladatunk: példát mutatni szeretetben és türelemben. Világítani, mint a mécses, így szolgálni az emberiségnek ezekben a nehéz időkben. Magas szinten, de könnyen érthetően kaptunk tájékoztatást vallástörténelmi, Kálvin János munkásságáról és a reformációról. Gondolatok, javaslatok hanzottak el, hogy az idős, magfáradt egyházzolgálók helyére fiatalok kerüljenek. Jó úgy egy tiszta, jó erkölcsű nemzetért küzdeni Isten szolgálatában. Befejezésként Nagy Lajos püspöki tanácsostól tájékoztatást kaptunk az egyházi iskolák visszaadásáról, ami a

Pápai Református Gimnázium esetében különösen nagy jelentőségű. Megköszönöm a gondoktársak nevében is azt a szeretetben eltöltött 3 napot, amelyben az ott szolgáló lelkészek igehirdetéseikben és előadásaikban biztatást adtak a további munkánkhoz. Ebben a szép, tiszta, ám egyszerű épületben érződött a gondos felkészültség, a nemzet és egyház iránt érzett felelősség. Jó volt az ellátás, ami Gubányi Gabriella távolléte miatt Szűcs Ildikó igyekezetének volt köszönhető. Kis csapatunknak P. Tóth István esperes volt a vezetője, aki Móról jött Balatonfüredre, segítőiársai voltak: Göncz Sándor sárkeresztesi, Niederhoffer Zoltán sáregresi, Turbucz Béla sárszentmihályi lelkészek. További munkájukhoz sok sikert kívánok, Isten áldása legyen velük és gyülekezetekkel. A tanfolyam hasznát és jó hatását ismét bibliai idézettel szeretném érzékeltetni:

Péter II. levele 1. rész 5-6-7. vers.

„...a ti hitetek mellé ragasszatok jó cselekedeteket, a jó cselekedetek mellé tudományt.

A tudomány mellé pedig mértékletességet, a mértékletesség mellé pedig türelem, a türelem mellé pedig kegyességet. A kegyesség mellé pedig atyafiakhoz való hajlandóságot, az atyafiakhoz való hajlandóság mellé pedig szeretetet”.

Kovács Károly
Bodajk

Január 12-én este szomorú és megdöbbentő eset történt. A laskói templom 200 éves műemlék orgonája leégett. Mindössze három síp maradt meg a hangszerből. Ha nem sikerült volna a lángokat eloltani a helybelieknek, akkor az egész templom a tűz áldozatává válik.

ÉNEKELJÜNK HITTEL!

HANDEL

Lé - gyen di - cső - ség min - de - nek e - lőtt

Né - ked, mert Te győztél a ha - lál fö - lött.

Fény - lő ar - cú an - gyal ör - zi sí - ro - dat,

Ó hir - de - ti né - künk di - a - dal - ma - dat.

Lé - gyen di - cső - ség min - de - nek e - lőtt

Né - ked, mert Te győz - tél a ha - lál fö - lött.

- Itt van már Jézus hívei között.
Jertek mind, Ó népe: köszöntsétek Őt!
Töltsön el a hála most mindeneket,
Győzelmével szerzett nekünk életet.
Légyen dicsőség mindenek előtt
Néked, mert Te győztél a halál fölött.

*

- Nincs semmi kétség győzelmé felett,
Velünk az Úr Jézus, ki tovább vezet.
Készen vár a hajlék, ha megérkezünk,
Üdvösségekben Ő lesz örökké velünk.
Légyen dicsőség mindenek előtt
Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Ezt a dicséretet a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház énekeskönyvéből vettük át. Szövegét Nybergdard (1721-1792) nyomán néhai Tóth Péter lelképásztor (Kispest-Központ) fordította.

VALAHOL EURÓPÁBAN

IMÁDKOZZUNK, ADAKOZZUNK ÉRTÜK!

TANÚD VAGYOK URAM

címmel jelent meg az Admiral Ruyter Misszio kiadásában az az evangéliumi énekgyűjtemény, amit a szerző-szerkesztő mutat be:

Krisztusom megadta azt a kegyelmi ajándékot, hogy 1954-től 85-ig a Kispeszt Rózsatéri Református Gyülekezetben – Ablonczy Dániel drága lelképásztorunk mellett – szolgálhattunk feleségemmel együtt a fiatalok között.

Az ifjúság mindig újat kereső jelleme nálunk, újabb és újabb ének igényével jelentkezett.

Sokáig a Hallelujah és egyéb énekes könyvek énekeit tanultuk. Később a bennem versben és dallamban kifejezésre jutott, saját és az ifjúság hívó életének örömeiről és harcáról szóló éneket tanítottam az órákon és a konferenciákon, r.ondván: Valakitől kaptam.

Mivel az ifjúsági közösségünk nem csupán gyülekezetünk szűk területéről származott, hanem Erdélyből, Szlovákiából és az ország több helyéről, így ezek az énekek elterjedtek. Közülük több a hivatalos evangélikus és más énekes könyvekben is megjelent; hibásan!

Ez indított arra, hogy a született énekek közül ebben a füzetben egy csokrot összeállítsak.

Hangjegyes rögzítésüket – annak idején – Bódiss Tamás, Miklóssy Anna és Miklóssy Hajnalka – az ifjúság tagjai – végezték.

Előfordul a füzetben olyan ének is, melynek dallama vagy szövege nem tőlem származik. Ezek szerzője vagy forrása az ének címe mellett található.

1992. október hó

Vándor Gyula

KÉRELEM

SZERETETTEL KÉRJÜK GOND- NOK ÉS PRESBITER TESTVÉREINKET ARRA, HOGY PRESBITERI ÜLÉS KERETÉBEN KÉRJENEK FEL EGY TESTVÉRÜKET A

PRESBITÉRIUMI
SAJTÓTUDÓSÍTÓ

SZOLGÁLATÁRA. FELADATA, HOGY LAPUNKAT A GYŰLEKEZET FONTOS ESEMÉNYEIRŐL, A PRESBITERI SZOLGÁLAT HELYI FORMÁIRÓL, PRESBITEREK VÉLEMÉNYÉRŐL ÉS ÉLETÜK KÖZÉRDEKÉT IS SZOLGÁLÓ ESEMÉNYEIRŐL TUDÓSÍTSÁK. A BEÉRKEZŐ HÍREKNEK KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBAN HELYT ADUNK. VÁRJUK A PRESBITÉRIUMOK DÖNTÉSEIT ÉS A SAJTÓTUDÓSÍTÓK MIHAMARABBI JELENTKEZÉSÉT A SZÖVETSÉG CÍMÉN HÍREIKKEL:

PRESBITER SZERKESZTŐSÉGE
1092 Budapest
Ráday utca 28.

KÖSZÖNETTEL ÉS
ÁLDÁSKÍVÁVÁSSAL

Az ELNÖKSÉG

A „Presbiter” című lap a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik évente hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bodolay Géza, dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Füle Lajos. Felelős szerkesztő: Békési Lajos. Felelős kiadó: Nagy Ferenc József. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Készült az AMEKO Kft nyomdájában. Felelős vezető: Kovács Gábor. Egy példány ára: 15,- Ft.